

อนุสัญญาไซเตส (CITES)

CITES คืออะไร?

- **CITES** ย่อมาจากคำว่า Convention on international Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora
- คือ อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์
-

วัตถุประสงค์

อนุสัญญาไซเตส มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความมั่นใจว่า การค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าจะไม่ส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดของชนิดพันธุ์นั้นๆ ในธรรมชาติ โดยเฉพาะชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์หรือถูกคุกคาม โดยการสร้างเครือข่ายทั่วไปในการควบคุมการค้าระหว่างประเทศทั้งสัตว์ป่าและพืชป่าที่มีชีวิต ซาก และผลิตภัณฑ์

- อนุสัญญาไซเตสมีการควบคุมและจัดการทรัพยากรสัตว์ป่าและพืชป่าเพื่อการค้าระหว่างประเทศนั้น โดยการใช้ระบบใบอนุญาต (Permit) ที่ต้องมีในการ
 - นำเข้า (Import)
 - ส่งออก (Export)
 - การนำผ่าน (Transit)
 - การส่งกลับออกไป (Re-export)

ชนิดพันธุ์ในบัญชีควบคุมของ CITES แบ่งออกเป็น 3 บัญชี

- **1. บัญชีหมายเลข 1 (Appendix I)** เป็นชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและพืชป่าที่มีสถานภาพใกล้สูญพันธุ์ จึงห้ามค้าในเชิงพาณิชย์ การส่งออกจะต้องได้รับความยินยอมจากประเทศที่นำเข้าเสียก่อน ตัวอย่าง
 - - สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม เช่น ช้าง เสือโคร่ง หมี ชะนี กระต๊อง แรด หมีควาย สมเสร็จ **ลิงวอก**
 - - สัตว์เลื้อยคลาน เช่น จระเข้ น้ำจืด จระเข้ น้ำเค็ม เต่าตะรุ เต่ากระ เต่าหญ้า เต่า มะเฟือง เป็นต้น
 - - ปลา เช่น ปลาดุก
 - - นก เช่น นกกระเรียน นกกางเขน นกชนหิน
 - - กว้างไม้ป่า เช่น กว้างไม้สกุลรองเท้านารี เอื้องปากนกแก้ว

2. บัญชีหมายเลข 2 (Appendix II) เป็นชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและพืชป่าที่มีสถานภาพยังไม่ถึงกับใกล้สูญพันธุ์ จึงอนุญาตให้ค้าขายในเชิงพาณิชย์ได้ ประเทศที่ยินยอมให้ส่งออก ต้องมีมาตรการและการควบคุมไม่ให้กระทบต่อการดำรงอยู่ของชนิดพันธุ์นั้นในธรรมชาติ

การค้าชนิดพันธุ์ในบัญชีหมายเลขนี้ประเทศผู้ส่งออกจะต้องขอใบอนุญาตให้ส่งออกในการส่งออกแต่ละครั้ง

บางชนิดพันธุ์มีการกำหนดโควต้าส่งออกของแต่ละประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับตัวอย่างพันธุ์ที่เก็บหาจากธรรมชาติโดยตรง

ตัวอย่าง

- - สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม เช่น ค้างคาวแม่ไก่ทุกชนิด ชะมดน้ำหรืออีเห็นน้ำ, **อีเห็นข้างลาย**, **หมาจิ้งจอก** นาก โลมา **พญากระรอกดำ**, ลิงและค่าง
- - นก เช่น **นกขุนทอง** **นกเงือก** และนกแก้วโม่ง
- - สัตว์เลื้อยคลาน เช่น งูหลาม งูเห่า งูจงอาง และงูเห่า
- - แมลง เช่น ผีเสื้อฤดูทองทุกชนิด ปะการังแข็งและอ่อน หอยมือเสือ
- - พืชประเภทหม้อข้าวหม้อแกงลิง

3. บัญชีหมายเลข 3 (Appendix III) เป็นชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและพืชป่าที่ภาคินุสัญญาไซเตสซึ่งเป็นประเทศถิ่นกำเนิด ประกาศให้เป็นสัตว์ป่าและพืชป่าหวงห้ามหรือคุ้มครองตามกฎหมายภายในประเทศของตน จึงขอความร่วมมือจากประเทศภาคีอื่นให้ช่วยดูแลการค้าระหว่างประเทศด้วย

ตัวอย่าง ควายป่า (เนปาล) นกกระทาดงปักข์ใต้ (มาเลเซีย) เต่าอัลลิเกเตอร์ (สหรัฐอเมริกา) หอยเป่าฮือแอฟริกาใต้ (แอฟริกาใต้) หม่าจิ้งจอก (ไทย) อีเห็นธรรมดา (ไทย) ไก่จุก ภูแมวเซา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- 1.กรมวิชาการเกษตร กลุ่มวิจัยอนุสัญญาไซเตสด้านพืช รับผิดชอบในส่วนของพืชป่า พืชอนุรักษ์
- 2.กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช รับผิดชอบในส่วนของสัตว์ป่า
- 3. กรมประมง รับผิดชอบในส่วนของปลาและสัตว์น้ำ

CITES กับการดำเนินงานของสวนป่า

- 1. เนื่องจากประเทศไทย ได้เข้าร่วมและลงนามให้สัตยาบัน จึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ ของอนุสัญญาดังกล่าว
- 2. หากพื้นที่ของสวนป่ามีชนิดพันธุ์พืช สัตว์ ที่ใกล้สูญพันธุ์ สวนป่า ต้องกำหนดแผนงานป้องกัน เพื่อมิให้ชนิดพันธุ์นั้นสูญพันธุ์ไปได้
- 3. ป้องกันการนำเข้าชนิดพันธุ์ต่างถิ่น (Exotic species) ซึ่งต่อไป อาจจะทำลายระบบนิเวศ ของชนิดพันธุ์ท้องถิ่นได้
- 4. เป็นการป้องกันทางอ้อมของการสูญพันธุ์ของชนิดพันธุ์หายาก

หากพบพันธุ์พืช สัตว์ ตามบัญชี CITES ต้องทำ อย่างไร?

- 1. แจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้รับทราบ
- 2. บันทึกรูปภาพ จุดที่พบพันธุ์พืช / สัตว์ และพิกัด / บริเวณที่พบพันธุ์พืช / สัตว์ตามบัญชีรายชื่อ

รายชื่อบัญชี Appendix I, II, III

บัญชีสัตว์ป่าสงวน

บัญชีสัตว์ป่าคุ้มครอง

นกอพยพ